

Delavnica projekta LIFE SySTEMiC za lovce, lovske načrtovalce in raziskovalce

V četrtek in petek, 12. in 13. 10. 2023, je v dinarsko jelovo bukovih gozdovih - na in v okolici Mašuna in Leskove doline - potekala delavnica projekta **LIFE SySTEMiC za lovce, lovske načrtovalce in raziskovalce**. Delavnice, ki sta jo soorganizirala **Zavod za gozdove Slovenije (ZGS)** in **Gozdarski inštitut Slovenije (GIS)**, in je bila sestavljena iz terenskega dela in moderirane delavnice, se je v 2 dneh udeležilo preko 30 udeležencev, predvsem predstavnikov Službe za lovsko načrtovanje ZGS, lokalnih lovcev, strokovnjakov in raziskovalcev s področja lovstva, gojenja in načrtovanja razvoja gozdov, ter ostalih.

Delavnica se je začela v Gozdni hiši Mašun s predstavitvijo aktivnosti projekta **LIFE SySTEMiC** z naslovom: »*Sonaravno vzdržno gospodarjenje z gozdovi v spremenljivem podnebju*,« ki jo je izvedla prof. dr. Hojka Kraigher iz GIS. Sledila je predstavitve mag. Andreja Breznikarja, vodje službe za gojenje gozdov na ZGS, z naslovom: »*Prihodnost gozdov je odvisna od genetske pestrosti populacij*

gozdnega drevja«. Po uvodnih predstavitvah je Boris Rantaša iz GIS udeležencem predstavil predviden potek in cilje delavnice. Osrednji namen delavnice je bilo **iskanje rešitev za sonaravno gospodarjenje z gozdovi v času podnebnih sprememb**, zlasti na področju lovskega načrtovanja in ukrepov ter usklajevanja rastlinske in živalske komponente gozda.

Po kosilu je sledil **terenski del delavnice**. Prva točka terenskega ogleda je potekala na demonstracijski ploskvi projekta LIFE SySTEMiC v Leskovi dolini, kjer je Kristina Sever iz ZGS predstavila značilnosti ploskve, na kateri v okviru projekta **spremljajo belo jelko**, ter metode in rezultate terenskih meritev na ploskvi. Sledila je diskusija o prisotnosti prostoživečih živali na ploskvi in njihovem vplivu na pomlajevanje jelke in drugih drevesnih vrst. Debata je tekla tudi o spreminjanju odnosov med rastlinsko in živalsko komponento gozda v preteklosti in v današnjem času, ki ga zaznamujejo podnebne spremembe.

Natalija Dovč iz GIS je na drugi točki predstavila **poskus spremljanja vpliva objedanja na genetsko pestrost jelovega mladja**, ki poteka v okviru projekta LIFE SySTEMiC. Debata na drugi točki je potekala predvsem na temo različnih vzrokov za slabo pomlajevanje jelke in ogroženosti starejših jelk, pa tudi o utemeljenosti različnih strokovnih prepričanj o ciljnih deležih posameznih drevesnih vrst in o primernih oz. ciljnih gostotah prostoživečih živali.

Na tretji točki ogleda je sledila predstavitev na temo **gozdov Območne enote Postojna ZGS**, ki jo je izvedel vodja območne enote Anton Smrekar. Poudaril je, da se v gozdovih dogajajo velike spremembe, zlasti v obliki naravnih ujm, in da tako močnih in pogostih škodnih dogodkov, kot se dogajajo od žledoloma leta 2014 dalje, gozdarske kronike, ki segajo več kot 150 let v preteklost, ne vsebujejo. Peter Krma, vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov na ZGS OE Postojna, je predstavil stanje in izzive upravljanja s prostoživečimi živalmi na območju, zlasti manjšanje staleža srnjadi in povečevanje števila velikih zveri, zlasti medvedov. Povedal je, da se s posledicami naravnih ujm in večanjem deleža

pomlajenih gozdov izboljšujejo tudi razmere za divjad. Predstavniki projekta LIFE SySTEMiC so za prilagajanje na podnebne spremembe poleg ukrepov sodobne oz. situacijske nege gozda za zmanjševanje tveganj in dolgoročno zagotavljanje funkcij gozdov svetovali tudi dopolnilno sadnjo širokega nabora drevesnih vrst.

Na četrti točki je Evgen Ostanek, vodja Krajevne enote Knežak ZGS, predstavil **gospodarjenje z gozdovi v krajevni enoti in v revirju Mašun**. Udeleženci so si ogledali obnovo gozdov na veliki površini s sadnjo, zaščitnimi premazi in pomladitveno ograjo. Na tej točki je potekala strokovna diskusija na temo različnih vidikov obnove gozda v jelovo-bukovih gozdovih, ter o načrtovanju in financiranju gozdnogojitvenih ukrepov.

Na predzadnji točki je Peter Krma predstavil **Lovišče s posebnim namenom Jelen**, njegovo poslanstvo in omilitvene ukrepe, ki zmanjšujejo pritiske na gozdne ekosisteme zaradi visokih gostot populacij rastlinojede divjadi. Dr. Matija Stergar, vodja Službe za lovsko načrtovanje na ZGS, pa je predstavil ciljni raziskovalni program, ki se ukvarja z oblikovanjem nabora predlogov za izboljšanje metode spremljanja objedenosti gozdnega mladja.

Sledila je debata, ki je ponudila različne predloge in izhodišča za delavnico na to temo. Terenski ogled se je zaključil z zadnjo točko, kjer so sodelavci ZGS OE Postojna predstavili primer uspešne naravne obnove dinarsko jelovo-bukovih gozdov, ki vključuje pomlajevanje jelke.

V petek, 13. 10. 2023, je v Gozdni hiši Mašun potekala moderirana delavnica, ki sta jo vodila Boris Rantaša in Tjaša Baloh iz Gozdarskega inštituta Slovenije. Cilj delavnice je bila **priprava osnutka usmeritev za usklajevanje rastlinske in živalske komponente gozda v času podnebnih sprememb**. Delavnica se je začela s skupinsko refleksijo na tematike prejšnjega dne, v nadaljevanju delavnice so se udeleženci razdelili v 3 skupine. S pomočjo moderatorke so pripravili odgovore na naslednja vprašanja:

Kako vplivajo podnebne spremembe na prstoživeče živali in rastline?

Kako vidite usklajevanje rastlinske in živalske komponente gozda v spremenjenih razmerah?

S katerimi lovsko upravljavskimi (in gozdnogojitvenimi) ukrepi bi lahko naslovili spremenjene razmere za trajno ohranjanje funkcij gozda?

Na kak način bi lahko izboljšali uporabnost metode spremljanja objedenosti gozdnega mladja?

Ob koncu je sledil še skupinski del delavnice, v katerem so udeleženci predlagali ukrepe za gospodarjenje z gozdovi v različnih gozdnih sestojih in situacijah, ki so jih spoznali na četrtkovem terenu. Udeležencem je bilo zastavljeno vprašanje: **»Kako naj v prihodnosti upravljamo z gozdom v danih primerih, da bo gozd odpornejši in bolje prilagojen na podnebne spremembe kot danes?«**

Dvodnevna delavnica se je zaključila z vodenim ogledom Mašunske gozdne učni poti. Izvedba delavnice je bila mogoča ob podpori projekta LIFE SySTEMiC, ki se izvaja v okviru evropskega finančnega mehanizma LIFE, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, Ministrstva za okolje, podnebje in energijo, ter Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije in projektov CRP V4 2015: "Poslovne priložnosti v gozdnem semenarstvu in drevesničarstvu" in CRP V4 2022: "Podpora boljšemu upravljanju odnosov med veliko rastlinojedo divjadjo in gozdom."

Besedilo in fotografije: Boris RANTAŠA,
Gozdarski inštitut Slovenije

